

יצחק רבין (1922-1995)

יצחק רבין כיהן פעמיים כראש ממשלת ישראל. (קדנציה ראשונה – 1974-1977, קדנציה שנייה – 1992-1995) רבין היה הרמטכ"ל השביעי של מדינת ישראל, ועמד בראש הצבא במלחמת ששת הימים, וכן שימש כשגריר ישראל בארצות הברית במשך חמש שנים. רבין פעל רבות למען השלום, חתם על הסכם השלום עם ירדן וקיבל פרס נובל לשלום לשנת 1994. בתקופת כהונתו השנייה כראש הממשלה, נרצח רבין מייד לאחר סיום עצרת למען השלום על ידי יגאל עמיר, ימני קיצוני. השלום הפך להיות צוואתו לדורות הבאים.

החיים האישיים של רבין

יצחק רבין נולד בתאריך 1 במרץ 1922 בירושלים. אמו של יצחק רבין, **רוזה כהן**, (שכונתה גם "רוזה האדומה") נולדה לאיש חב"ד שהתנגד לציונות, אך היא נמשכה אחר חוגים מהפכניים וגילתה מעורבות פוליטית מגיל צעיר. היא עלתה בעלייה השלישית, התיישבה בקיבוץ כינרת ועברה לירושלים. אביו של רבין, **נחמיה רבין**, (שנולד בשם נחמיה רוביצוב) נולד באוקראינה, ולאחר שהתייתם מאביו עזר בפרנסת המשפחה. הוא עלה לישראל עם הגדוד העברי. בגיל שנה עברה משפחתו של יצחק רבין לחיפה, שם נולדה רחל אחותו. יצחק רבין גדל בבית חילוני שבו ערך העבודה ותחושת השליחות היוו ערכים חשובים בחינוך. רבין למד בבית הספר החקלאי כדורי. הוא קיבל מלגת הצטיינות ללמוד באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה. הוא רצה ללמוד הנדסת מים, אך התוכנית לא התממשה בגלל פרוץ מלחמת העולם השנייה. רבין הכיר את לאה שלוסברג בשנת 1943 והתחתן איתה ב-23 באוגוסט 1948, במהלך מלחמת יום העצמאות. נולדו להם 2 ילדים: דליה ויובל.

הקריירה הצבאית

רבין התנדב לשורות ההגנה כשהיה תלמיד ב"כדורי". רבין היה מהראשונים שהצטרפו לפלמ"ח בהיותו בן 19 ובפעולה הצבאית הראשונה שלו הצטרף לקבוצה מצומצמת של מפקדי הפלמ"ח שהובילו כסיירים את כוחות בעלות הברית שפלשו לסוריה וללבנון כדי לפעול נגד הצרפתים. בהמשך רבין הפך למפקד בפלמ"ח. שם הקוד של רבין בתקופת שירותו בפלמ"ח היה עמרם. בשנת 1947, במלחמת העצמאות שימש רבין כאחראי על גזרת ירושלים במטה הפלמ"ח. רבין שימש כאלוף פיקוד צפון ולאחר מכן בשנת 1963 מונה לרמטכ"ל השביעי של צה"ל. במלחמת ששת הימים פיקד רבין על הקרב לכיבוש ירושלים. האוניברסיטה העברית העניקה לרבין את התואר "דוקטור של כבוד" לאות הוקרה על הניצחון במלחמת ששת הימים.

הקריירה המדינית

בתחילת 1968, לאחר 27 שנות שירות צבאי, מונה רבין לשגריר ארצות הברית בישראל. במהלך חמש שנים ייחס חשיבות לשני נושאים: התחלת תהליך השלום עם מדינות ערב וחיזוק היחסים הטובים עם ארצות הברית. בתחילת 1974 הצטרף רבין לממשלה כחבר במפלגת העבודה בתפקיד שר העבודה, אך זמן מועט אחר כך הפך לראש הממשלה הצבר הראשון של ישראל, כאשר מונה להיות ראש הממשלה החמישי של ישראל ב-3 ביוני 1974. בשנת 1977 כשפרש מראשות הממשלה, כתב רבין את האוטוביוגרפיה שלו "פנקס שירות" עם העיתונאי דב גולדשטיין. בין השנים 1977-1984 היה רבין חבר כנסת באופוזיציה.

בין השנים 1984-1990 שימש רבין כשר הביטחון בממשלת ישראל, תחת שתי ממשלות שונות: אחת שהוקמה על ידי מפלגת העבודה שזכתה בבחירות והקימה ממשלת אחדות לאומית עם הליכוד והשנייה שהוקמה בשנת 1988 על ידי הליכוד בראשותו של יצחק שמיר. ב-1992 נבחר שוב רבין לראש מפלגת העבודה וזכה בבחירות שנערכו באותה שנה. במהלך כהונתו כראש ממשלת ישראל בקדנציה זו, שימש גם כשר הביטחון לאורך כל התקופה. בספטמבר 1993 נחתמו הסכמי אוסלו בין ישראל לאש"ף. סדרה של הסכמים שנחתמו כחלק מתהליך השלום בין ישראל לפלסטינים. בעקבות הסכם זה קיבל רבין פרס נובל לשלום יחד עם שמעון פרס ויאסר ערפאת בשנת 1994, אם כי הם חשו שהדרך לשלום עוד ארוכה. רבין חתם על הסכם השלום בין ישראל לירדן עם המלך חוסיין בשנת 1994 במעבר הגבול החדש מצפון לאילת בנוכחות אורח הכבוד ביל קלינטון. בעת כהונתו של רבין עבר בכנסת חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

רצח רבין

במוצאי שבת 4.11.95 נערכה עצרת בכיכר מלכי ישראל בתל אביב עם משתתפים מכל הארץ ומכל קצוות האוכלוסיה: חילונים ודתיים, ילדים ומבוגרים, צעירים וזקנים, עירוניים וקיבוצניקים. לאחר סיום העצרת למען השלום, שרו כולם את שיר לשלום. יצחק רבין ירד מהבמה והחל ללכת לעבר מכוניתו, לפתע רץ לעברו יגאל עמיר, בחור ימני קיצוני וירה בו שלוש יריות שגרמו למותו. רבין היה בן 73 במותו.

בכיסו של רבין נמצאו מילות השיר לשלום ששר בעצרת על דף מוכתם בדם. מילות השיר הפכו לצוואתו של רבין לדורות הבאים.

רבין נקבר בהר הרצל ורבים הגיעו ללווייתו, ביניהם מנהיגים מכל העולם. נשיא ארצות הברית ביל קלינטון אמר בהספד על רבין: "שלום חבר" בעברית, וזה הפך להיות צירוף מילים שנקשר עד היום עם רבין.

הדור הצעיר ישבו בכיכר רבין למחרת הרצח, הדליקו נרות נשמה, שרו ובכו את אובדנו, ולכן הם נקראים "ילדי הנרות".

שמה של כיכר מלכי ישראל ברחוב אבן גבירול בתל אביב שבה נרצח שונה והיא נקראת כיום על שמו. תל אביב היא גם העיר שבה גר יצחק רבין מרבית חייו. הכנסת קבעה את התאריך העברי י"ב בחשוון לציון יום הזיכרון ליצחק רבין.

ציטוטים

מורשתו של רבין הונצחה במהלך השנים הן על ידו והן על ידי מקורבים לו.

"אני מספר אישי 30743, רב אלוף במילואים יצחק רבין, חייל בצבא ההגנה לישראל וחייל בצבא השלום, אני ששלחתי גייסות אל האש וחיילים אל מותם, אומר היום: אנו יוצאים למלחמה שאין בה הרוגים ופצועים ולא דם ולא סבל. זו המלחמה היחידה שתענוג להשתתף בה – המלחמה על השלום" (יצחק רבין)

"לא רק האומות שלנו כורתות שלום, אלא גם אני ואתה הוד מלכותך עושים את השלום שלנו. שלום בין חיילים ושלום של חברים" (רבין למלך חוסיין במהלך חתימת הסכם השלום עם ירדן)

"אסור לנו להפוך ארץ זבת חלב ודבש לארץ של דם ודמעות" (רבין ליאסר ערפאת במהלך קבלת פרס נובל לשלום בשנת 1994).

"ממשלת ישראל מודיעה בתדהמה, בצער רב וביגון עמוק על מותו של יצחק רבין, שנרצח בידי מתנקש".

(איתן הבר, מודיע על מותו של רבין מרחבת בית החולים איכילוב 4.11.95 23:14 בלילה).

"בלית ברירה אני נפרדת ממך, גיבור, ומבקשת ממך שתנוח על משכבך בשלום, ושתחשוב ותתגעגע אלינו, כי אנחנו פה למטה אוהבים אותך המון.

משיירת מלאכי שמיים, שמלווים אותך עכשיו, אני מבקשת שישמרו עליך, שישמרו עליך טוב, כי אתה ראוי למשכב שכזה. אנחנו אוהבים אותך סבא, תמיד".

(נועה בן-ארצי, נכדתו של רבין, בהספד)